

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Az igazgató tanács székhelye.*)

Úgy halljuk, hogy az erdélyrészi r. kath. statusgyűlés legtekintélyesebb világi tagjainak egyike a f. hó 21-én összeülő gyűlésen azt fogja indítványozni, hogy az igazgató tanács vitessék át Gyulafehérvárra, a püspök székhelyére.

Kik az 1868-ki február 9-én megkezdett s azon hó 15-én befejezett statusgyűlésen jelenvolt tagjaiból még életben vannak — és e szerencsének az akkor jelen volt 103 tagból hála Istennek tizenkét év és 7 hó után még hatvanan örvendenek — még emlékezni fognak arra, hogy a többi tárgyak között — melyek nagyon is élénk vitát keltek, az igazgatótanács székhelye fölötti tárgyalás is előfordult. Azon javaslat, — melyet a kolozsvári tagok terjesztettek volt a statusgyűlés elé, azt indítványozta, hogy az igazgató tanács (a javaslat szövegében válaszmány). állandó székhelye legyen Kolozsvár. Fogarasy Mihály püspök ur ő nmlgának az erd. r. kath. status szervezetére vonatkozó tervjavaslata pedig erre nézve azt tartalmazta hogy: „Az egyházmegyei igazgató tanácsnak a püspöki szék mellett K.-Fehérvárt kellene rendszeresen üléseit tartani és hivatalát végezni, miáltal a gyakori érintkezések nehézségei is mellőzve volnának, de jelen körülmények között ez még most kivihető nem lévén, a székhely kedvezőbb viszonyokig más helyre is áttétehetik.“

Az akkori gyűlés többsége, különösen a székhelyföldi tagok azon lévén, hogy a székhely Fehérvár legyen, de az éles vita folyamán a püspök főidézett javaslatán megnyugodván, abban a határozatban állapodtak meg, — hogy az igazgató tanács

*) A legmelegebben ajálljuk e cikket a napokban összeülő Statusgyűlés i. t. tagjainak becses figyelmébe. Az abban fejtegetett eszme már eléggé megért arra, hogy valahára testet öltson és így megszűnjenek azon anomáliák, időt s pénzt rabló irka-firkák stb. stb., mik az eddigi székhelynek a püspöki székhelytől való távolsága miatt fölmerültek és ezután sem lesznek kikerülhetők, ha a székhelyváltoztatás meg nem történik. Szerk.

székhelye kedvezőbb viszonyokig Kolozsvár legyen.

Ujabb időben. a mint cikkünk elején láthatni és a mult évben e lapok hasábjain megjelent értekezés is mutatja, ismét e kérdés előtt állunk. Megoldása, úgy hisszük, nagyon könnyűvé válik, ha autonómiánk nagynevű feljuttójának, ki azt — mint maga mondá — az erd. püspöki megye romjai közül, hol a hívek által megőriztetett, föléleszté, intentióját követjük. Fönnebb idézett szavaiban három főmomentum fordul elő. Az elsőnek e szavakban ad kifejezést: „Igazgatótanácsnak a gyakori érintkezések nehézségeinek mellőzése végett a püspöki szék mellett K.-Fehérvárt kellene lennie.“

A mély belátású főpásztor azon aggodalmát — hogy az e tanács-csal való érintkezések, ennek a püspöki székhelytől távolság miatt, nehézségeket fognak szülni, az idő igazolta, maga a statusgyűlés is tapasztalta. Mellőzve az idő igazolását, szorítkozunk e tapasztalat jelzésére. Az első ily jellegű nagyobb felhőt az 1876. évi július 6-án tartott statusgyűlés jegyzőkönyvének 10. pontja alatt látjuk, hol a gyűlés azt mondja határozatában, hogy „az igazgató tanács az 1874. évi statusgyűlésnek az alapok átváltoztatásáról szóló határozatát nem tartotta meg s ezen pénzügyi műveletről a megyés püspököt nem értesítette és ekkép szabályellenesen járt el.“ Ugyanily határozatot hoz az 1877-ki statusgyűlés is”jk. 18. e) alatt. Püspök ur ő nmlga ugyanis jegyzőkönyvbe kívánván vétetni, hogy ezután az államkötvények átváltoztatásai és egyéb ilyszerü intézkedések, soha hire nélkül meg ne tétethessenek. „a gyűlés maga is püspök ur ő nmlgának kívánatát helyesnek s szükségesnek tartja, a miért az igazgató tanácsnak meg is hagyja, hogy ő nmlga e kívánatát valamint eddig is törekedett teljesíteni, ugy ezután is mindig szem előtt tartsa.“ És ugyanazon 18. p. t. alatt határozatul kimondja a gyűlés, hogy az iskolakönyvek megváltoztatása csak püspök ur ő nmlgának tudtával s helybenhagyásával történhessék meg.“ Az 1883. statusgyűlés jegyzőkönyve 17. pontja alatt azt hagyja meg az igazgatótanácsnak, hogy midőn a gymna-

siumoknak az 1883-ki XXX. t. cikkben érintett s általa beterjesztett és visszaadott szervezését újból fogja kidolgozni „e szabályzatnak nemcsak elveire, hanem részleteire is püspök ur ő nmlgával tökéletesen egyértelműre jutván, úgy terjessze a legközelebbi statusgyűlés elé.“ Ha még hozzávesszük, hogy ugyanazon 1883-ki statusgyűlés 10. p. d) alatt azt határozza. — hogy „ha az almási uradalomra nézve előnyös haszonbérlet kínálkoznék, a haszonbéri szerződés csak püspök ur ő nmlgi jóváhagyásával válik érvényessé,“ s hogy a múlt évi statusgyűlés azt rendelte — hogy az alapítványokért tett folyamodások püspök ur ő nmlgához adassanak be, ki azokat ellátás végett teendő át az igazgató tanácsnak: könnyen átlátjuk, hogy a statusgyűlés mindezen határozatokkal enyhíteni kívánta azon nehézségeket, melyek abból származnak — hogy az igazgató tanács nem a püspöki szék mellett tartja üléseit és nem ott végzi hivatalát; de átlátjuk egyszersmint azt is, hogy a püspök és az igazgatótanács közti, a statusgyűlések által folyton annyira hangsúlyozott teljes egyetértés csak úgy érethet a tökéletesen, ha az igazgatótanács a püspöki szék mellett tartja üléseit és végzi hivatalát. S most áttérünk a b. e. püspök idézett szavainak második momentumára.

Melyek is voltak azok a körülmények, melyekért az átvitel még akkor is kivihető nem volt? Főképen az, hogy a kath. Commissio irományai, melyek a főkormányzszéki irományok közé vannak inactálva, Kolozsvárról voltak, s hogy a kolozsvári tekintélyes és nagy intelligentiával bíró hitközség kebeléből könnyebb volt az igazgatótanács tagjainak a kiszemelése, meg az, hogy a kolozsmonostori uradalom Kolozsvár tőzsomszédságában van.

Mi az elsőt illeti, tudjuk, hogy az említett irományok Budapestre vitettek fel, honnan, ha szükség van rájuk, ép oly hamar kérhetők ki Fehérvárról, mint Kolozsvárról. A mi a másodikat s szerintünk a legnevezetesebb körülményt illeti, azon tagjai t. i. az igazgató tanácsnak, kik mint kolozsvári lakosok eminens értelmiségük, önzetlen és odaadó buzgósággal látják el a kath. Status ügyeit, — arra nézve sem látunk semmi nehézséget, hogy a püspöki szék helyen folytassák dicsérendő működésüket. Az igazgató tanács ugyanis minden hóban csak egyszer tart rendes gyűlést, a közlekedés gyorsított és többszörösödött eszközei csaknem mesés oda és visszaváló járást tesznek lehetővé. Hisz a ref. és unit. tanácsok tagjai sem mint tanácsuk székhelyén laknak.

A harmadikat t. i. a monostori uradalom közelségéből származó könnyebbéget illetőleg azt mondhatjuk, hogy attól elestünk, miután Almásról és Radnóthról ép oly hamar érkezik a posta Fehérvárra, mint Kolozsvárra, hozzávéve még azt is, — hogy Kolozsvárt is csak egyszer hónapjában kerülnek tárgyalás alá ez uradalmak beadványai.

Bátran állíthatjuk tehát, hogy a Fogarassy Mihály püspök ur által 1868-ban contempált „kedve-

zőbb viszonyok már bekövetkeztek, s annak, hogy a gyakori érintkezések nehézségei mellőzve legyenek, semmi sem áll utjába.

További feltűntetését annak, hogy mennyire könnyítették e nevezetes testületünk ügykezelése, ha a püspöki szék mellett fog működni, mily vigasztaló leend a hívekre nézve a tudat, hogy egyházunk világi vonatkozású ügyei és érdekeik tárgyalása azon egyház árnyában történik, mely az egész erdélyi püspöki megye anyaegyháza, mily megnyugtató fel és lefelé, hogy a főpásztor és autonómiai tanácsunk közt a gyakori érintkezések minden nehézségtől mentek, hogy ez érintkezések már nem a roppant időt vesztegető irás utján, hanem a személyes találkozás s megbeszélés által létesíthetők, az indítványt az azt megtenni kívánó mélyen t. veterán bajnokra bízván, még csak egyet bátorkodunk megjegyezni: A tizenötös bizottságnak is, melynek ritkán lehet a statusgyűlést közvetlenül megelőző napoknál hamarabb összegyűlni, bizonyára könnyebbé lesz az áttétel.

O v á s

a nm. vallás- és közokt. ügyi miniszter urnak a m. évi Statusgyűlés feliratára f. évi ápr. 13-án 7044 sz. alatt adott s lapunk f. évi 35-ik számában közzeltt, autonómikus jogainkat sértő válasza ellen.

A nm. cultusminiszter ur ismeretes válaszát a mlt. Igazgatótanács a Főpásztor ur ő nmlgának elnöklete alatt f. évi május 5-én tartott ülésében beható megfontolás tárgyává tévén, több üdvös határozatot hozott, melyeknek egyike az vala, hogy „a miniszter ur ő nmlgával rövid feliratban tudatni fogja, hogy a jelen leiratot még sérelmesebbnek találja az 1884. évi május 2-án 15. 983. sz. a kelt magas leiratnál, hogy abba bele nem nyugodhatik, hanem a hatalomnak most engedvén, az ügyet a Statusgyűlés elé viszi, hogy az kérjen jogorvoslást a törvényhozástól.“ Mely határozat alapján a következő óvás terjesztett fel ugyanazon ülésből a nmélt. cultusminister urhoz:

„Nmltságu vallás- és közoktatásügyi magyar királyi Minister ur!

Az erd. róm. kath. Statusnak mult évi Szeptember hó 23-án megtartott üléséből, az erdélyi rom. kath. iskolákra s azoknak a magas kormányhoz való viszonyára vonatkozólag mult évi április hó 23-án 1234. sz. a. Nagymltóságodhoz intézett tiszteletteljes felterjesztésünkre leérkezett, m. évi május hó 2-án 15. 983. sz. a. kelt magas leirat ellen Nmltságodhoz intézett kérvényére, folyó évi április hó 14-én 7044. 1885. sz. a. adott választ tisztelevén, nem titkolhatjuk el megütözésünket a felett, hogy Nmltságod nemcsak legkisebb figyelemre sem méltatta az erd. rom. kath. Status jogos és indokoltan kimutatott sérelmeit, — nemcsak arra sem kegyeskedett méltatni statusunk tiszteletteljes felterjesztését, hogy azt — midőn meggyőződése szerint eltérő értelmet vélt tulajdonítandónak a törvénynek, a kérésnek megfelelőleg a törvény egyedül hivatott megmagyarázója, maga a magyar törvényhozás elé terjessze, hanem jelen magas válszában még a mult évi tiszteletteljesen felemlített leira-

rában elfoglalt állásponton is tulmenve, az erdélyi roma-kath. Status autonom jogát iskoláira vonatkozólag még szűkebb korlátok közé kívánja szorítani s elég sajtóságon kegyelemképen tünteti fel még azt is, hogy megen-gedni méltóztatik, hogy a kath. status saját pénzén fenntartott intézeteihez az éretségi vizsgálatra megbízottat küldjön minden legkisebb hatáskör nélkül.

Nem lehet ennek következtében meglepő Nmltósá-godra nézve, ha mi a legmélyebb tisztelettel bár, de egy-szersmind a leghatározottabban kijelentjük, hogy igazga-gatótanácsunk Nmltságod utóbbi válaszát még fokozot-tabban sérelmesnek tartja, mint a korábbit, mely ellen épen Statusunk Nmltságodhoz kérvényezni bátorkodott; hogy Nagyméltóságod utóbbi tisztelet leirata nem egyéb, mint határozott negatiója iskoláinkra vonatkozó autonóm jogainknak; hogy abban erdélyrészi püspöki megyénk auto-nóm jogainak olymértvű megtámadásáulátjuk, melyben meg-nyugodni annyit jelentene, hogy megszegyük a reánk bi-zott kötelességeket, s visszaéltünk a Status által reánk ru-házott bizalommal.

Nem akarunk ez alkalommal annak kimutatására kiterjeszkedni, mennyire nélkülözök Nagyméltóságod ér-veléseinek történelmi fejtegetései a helyes alapot; meny-nyire használatnak abban egyszerű állítások — melyek bizonyítása soha sem fog sikerülni — való tények gya-nánt; mennyire alapul az egész leirat téves információ. Sokkal fontosabb ez ügy, — hogy sem Statusgyűlésünk egyenes intézkedése nélkül további lépéseket tenni ma-gunkat feljogosítottaknak érezhetnők.

Nagyméltóságodnak kezeiben van a hatalom és így mi, tekintve azokat a kiszámíthatatlan szellemi és anyagi károkat, melyek öt gymnasiumunk ifjúságára háromolná-nak, ha jogaink és kötelességeink érzetében az éretségi vizsgálatot, a királyi tankerületi főigazgatók elnökléte alatt megtartatni nem engednők: ez alkalommal is, auto-nomikus jogaink sérelmének hangsúlyozása mellett, en-gedünk a hatalomnak s kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezen kinyilatkoztatásunkat egyelőre tudomásul venni ke-gyeskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását. Kolozsvárt, 1885. évi június hava 3-án.

T Á R C Z A.

Szemelvények

Pater Vítusnak Dorgó K.-hoz irt leveleiből.

Közlő: **K. Gyárfás.**

IV. folyt. 6—10-ik levél. Vítus bátyánknak az 1840. évből még csak 5 levele van hátra; — sorrendileg 6—10-ig. Ezek tartalma kizárólag Dorgó és a többi akkori püsp. irod. személyzet mulattatására irányul. Tárgyuk-nál fogva érdektelenek; de ő az érdektelen dolgokat is humoros előadásával kedvessé tudván tenni, „tisztelendő kedves öcsei“ által érdeklél olvasattak — és minket is részben mulattatnak. S mivel e rovatnak ugyi: hasznos és szorakoztató mulattatás egyik célja: ily intencióból ismertetem én is irt számú leveleket. Tehát: a *hatodik*

szertint pátronuskodik kedves Csáky kántora mellett, hadd kapná ki angariáját. Ugyanis igen szépen deprekál: „Szánjátok meg az öreg urat lelkeim! Adjátok ki sze-génynek angariáját, hogy ha már ezt a nagy utat, ut ca-put ejus cinere consecretur — megtette, legalább legyen az a haszna, hogy ha ő Excellentiája erővel asztalához ülteti, legalább az ó-szerben vett új köntösben jelenhes-sen meg. Ha a felső asztalhoz ülés, mitől előre irtózik — nem sikerül, kérem szegényt a szakácsnak konyhabeli graciajába recommendáttani. (1884. 3/III.)

A hetedik levél, mely „Irka-firka“ néven indult ju-nius 4-én a censura tudta és engedelmé nélkül — egé-szen hírlaptudósítói alakkal és jelleggel bir s négy részre van osztva. Az első részben „Időjárás“ — czim alatt a hideg ellen panaszkodik: „Soha éltemben — mondja — ilyen hideget! Már negyed napja, hogy tart, még sem tud a szele megszűnni. Panaszol a kemenczém, hogy fá-zik; de úgy kell neki, mért ette meg a sok fát a mult télen. Betűszedő három legényim alig tudják e lapot ki-egészíteni, úgy reszket a kezem. „Ha mind így“ — azt mondja a kolontos vén Csáki furtangos fia — „ugy pün-köstkör nem a tüzes, hanem jejes nyelvekről fogunk énekelni.“ Igaz, hogy ha az időjárás a mi Isten s embe-rek iránti szeretetünkhöz vagyron szabva: igen talál a posztó a béléssel. Nem hat fel a földről a lángoló sze-retet buzgóságunk szárnyain az ég felé, hogy az onnan leszálló hőharmatot átatos melegével feltudná olvasztani! — A második rész „Furcsa vásár“ czimmal a fentemli-tett Witschel-féle fordításról szól; kiszatirizálva a prot-idd. Zeyk Jánost, ki Witschelt szintén magyarította vala. E részt irodalom történeti jellegénél fogva egészen közlöm:

„Furcsa vásár.“

„A mult hó közepén bément Kolozsvárba egy bizo-nyos kalmár saját portékáját eladandó. Tartja 300 frton, — nem veszi senki; ingyen kínálja, — nem kell senkinek utoljára ő ad 300 frt. a vevőnek csak vegye s vigye el tőle, hogy kikürtölhesse a hazában, hogy neki is van di-vatáru műve. A kalmár Zeyk, a vevő Barráné, a portéka magyarított Witschel, a furcsa vásárt — amint hiteles forrásból tudom — mindaháromra reá alkalmazva. Hogy az ő munkája az eredetihez inkább üt — ha nem poézist hanem megmerevedett magyarságot nézünk — nem ta-gadom; sőt inkább bámulva csodálom, hogy a Witschel strofái, melyeket a kutyfalvi kotló 18 évig kotolt mindegy szótagig zápon nem maradtak. Nekem elég dicsőség csak az is, hogy egy tudós író félévi működésemet maga mun-kájához hasonlítja, s nevem országunk egyik főtudósának nagy hírű nevével a literatúrai jelentésben egy lapon állhat.“

A harmadik részben „Tudósítások“ rovat alatt kizárólag csak Dorgóék mulattatására ír: — ily czélből én is ide másolom e részt: „Mám! Azért szeretem készit-ményét, mert 1 ször tiszta, 2 ször erős, 3 ször sortartó.“ — Így triparcziálta R. x-i kalv. pap folyó beszédben a gégején lefolyó pálinkás üveg tartalmát, midőn a mult vasárnap délután egy szomszédjában lakó öreg pálinka-főző asszonynak küszöbében a fertályos üveg szeszes foglatját előttünk egy hajtással felkortyintotta. Csak

rajta — mondék — ne confundálja magát, hiszen már a bátyám törka ugyis olyan, mint a frmrng, mely sem hideget, sem meleget, sem savanyut, sem édeset nem érez, — már ott a választóvíz is minden torokkreszelés nélkül lecsuszhatna.“ stb.

A negyedik részt „Egy nap Csáki Lajos életéből“ fentebb Csáki kántor ismertetésénél közlém.

A *nyolczadik levélben* panaszkodik, hogy az ember a bizonytalanságok rabja. Ennek ily rythmusokban ad kifejezést :

„Bizony csak nem tudja senki
Mire fekszik, mire kél ;
Csak a halandók sorsával
Játszó történetnek él.

A 9—10-ik levelek csak kellő (és így is ho szalmas és unalmas) exegézis mellett lennének a t. olvasó előtt érthetők — de nem érdekesek, azért ezeket egyszerűen mellőzöm. Ezeknél sokkal érdekesebb előttünk egy datum nélküli „Népdala.“ Tárgyánál fogva is nem levén dőhöz kötve ide másolom. Ebben egy román lánynak alusi naiv egyszerűségét párhuzamitva egy városi „kényes dáma“ lomha életével : míg ezt szatirájával csipkedi, másrészt amazt édeskésen magasztalja. Igen érdekes kis vers ; — álljon itt az egész :

NÉPDAL.

Városon sok a gavallér
Egy krajczárnál több egy tallér ;
Gangoson ül mint egy láma
Batárban a kényes dáma.

Itt a falun sok a szegény
Barázdában égett legény
S fakó szekér soroglyáján
Két ökröt hajt az oláh lány.

A városi gyenge pipe,
Nyaka körül aranycsipke,
S szép kezében az égető
Nap ellen a selyem ernyő.

E meg kalaptalan fővel
Szemközt megy a jégesővel ;
A pántlikát a hajába
Pétra vette pománába.

Annak szeme az ablakon
Legel a sok himalakon ;
Nem kap dolgot a szobában,
Sohajt, asit unalmában.

E meg akár merre tekint,
A jókedv rá örömmel int,
Vigan sétál gusalyával
Nem cserélne sok dámával.

Kit a módik elgyötörnek,
Neki megyen a tükörnek,
S hogy ne lássék rajta szattyán,
Festéket tör ábrázatján.

Ez a módit nem ismeri,
Vizzel mosdik, mégis deli :
Arcza, melyhez festék nem fér,
Piros, mint a cseppentett vér.

Több egy tallér, mint egy krajczár.
Nem kell neki karcsu káplár ;
Nem mert neki édessé lett
A falusi csendes élet.

— Folyt. köv. —

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Főpásztori körut.** (Folyt) Püspök urunk ő Nagyméltósága aug. 17-én este 7 órakor érkezett Medgyesváros határszéléhez. Itt fényes uri küldörség és nemzeti zászlókat lobogtató diszlovasság fogadta kegyelmes püspökünket. Ez ünneplő küldörség élén, a mint ő kegyelmessége megérkezve kocsijából kiszállott, dr. Kein Adolf városi ügyvéd ur és a kiskapusi rom kath. hitközség főgondnoka, mondott lelkes üdvözlő beszédet a város és a kath. hívek nevében; ő Excellentiája szívélyesen megköszönvén e fényes elfogadást, és a küldörség bemutatott mindenegyes tagjával kezettfogván, — megindult a díszmenet a csinos város felé. — A városban üdvölvésekkel fogadták a főutcákra összegyűlt nagy népsokaság örömköszöntésai között átvonuló Főpapot — A Szentferenczrendiek zárdájának templomba vezető kapuja előtt, a bejárásnál kettős sort képező hívek és fehérbe öltözött tanuló lányok élén ut. Both Názár érdemes zárdafőnök ur az Isten és a bold. Szűz nevében köszöntve híveinek Főpásztorát, — bevezette Isten szent templomába. — Míg püspök urunk ő kegyelmessége az Oltáriszentség előtt térdre borulva imádkozott, — addig a templomban rendszeren működő vegyes énekkar két szép darabnak összhangzó eléneklésével magasztalta az Istent, — és emelte a szíveket égfelé. — Az egyház Főpapijért végzett ima és az általa adott áldás után szép körmenet kíséretében a zárda lakó helyiségébe ment ő Excellentiája, — és itt azonnal kegyesen fogadta a tisztelgők hoszszu sorát. —

Aug. 18-án kora reggel diszlövések hirdették a rom kath. hitközség kettős ünnepét. t. i. apostoli királyunk ő Felsege születésének évforduló napját, s a főpásztori kegyes látogatást. — 10 órakor az ünnepélyes szent miseáldozatot, melyen jelen voltak az összes hiv. testületek, ő Excellentiája fényes segédlettel mutatta be az egek Urának, kérve a királyok királyát, hogy hű szolgáját, Magyarország apostoli királyát, népének boldogítására sokáig éltesse és legjobb áldásaiban részesítse. — A szent áldozat bemutatása után, — mely alatt az énekkar ismét szívrhatólag működött, — Both Názár zárdafőnök, és e hitközség lelkésze tartotta az egyházi szent beszédet, és pedig a kétnyelvű hívek szükségei szerint német és magyar nyelven. Mind a két beszédében kifejtette a főpásztori látogatás célját, a bérmálás szertartásának jelentőségét, és az ezáltal nyerendő isteni kegyelemnek megbecsülhetlen értékét. — Ezután ő nmltga kezdett beszélni magyarnyelven. — Miután ugyan is e hitközség jó lelkipásztorai a mai nap kettős ünnepének egyikéről a püspöki látogatásról — beszélt, — a Főpásztor szólni óhajt e nap másik ünnepének tárgyáról, Magyarország apostoli királyának születési örömnapijáról. — A nagyszámu hallgatóság figyelmét rövid de hatalmas bevezető szavaival megragadván, — a szentírásnak ezen szövegét veszi fel : „*Féljed az Istent, tiszteld a királyt.*“ — Bölcsészeti és élettapasztalati érvekkel mutatja ki magasztos beszédének első részében, hogy az isteni félelmen alapszik az egyednek, család, — társadalom és a hazának jóléte, tartóssága. Figyelmezteti azért híveit, hogy az isteni félelmet őrizzék

és ápolják gondosan kebleikben, mert csak így lehetnek mind saját boldogságuknak eszközlői, mind a társadalomnak hasznos tagjai, a hazának hű polgárai. — „*Féljed az Istent.*“ — ez ad szentesítést ennek is; „*Tiszteled a királyt.*“ Csak az istenfélő lehet királyának hű alattvalója. — Isteni félelem nélkül csak elégedetlennel, lázangókkal, minden rendet felforgató izgatókkal kell az országnak vesződnie. — Az isteni félelemben fényes példával jár elől felséges apostoli királyunk, ki Istennek törvényeit, egyházának parancsait szentül teljesíti, ezért legjobb, legalkotmányosabb király, — ezért legnagyobb tiszteletre méltó. — Az tiszteli tehát legjobban a királyt, a ki követi őt vallási kötelemeinek példányszerű teljesítésében. — Azért főpásztori tekintélyének egész erélyével kívánja, követeli hiveitől, hogy isteni félelemmel keblükben, legyennek nemzetiségi különbség nélkül a dicsően uralkodó apostoli magyar királynak engedelmes alattvalói, s a magyar államnak hűséges polgárai. — Ugyanezeket köti szívére németajku hiveinek is saját anyanyelvükön.

Ezt követte a bérmálás szentségének kiszolgáltatása, mely által 91-en lettek felavatva a hiterősség bajnokaivá. — A magasztos istenitiszteletnek d. u. 1 órákor vége lévén, — 2 órákor fényes és dus terítékű ebéddel szolgált a szentterenczrendiek helyi zárdája, — melyre hivatalosok voltak: a járásbíró, a város polgármestere, főkapitánya, az egyháztanács tagjai és a felekezetek lelkészei. A egelső köszöntőt itt is ő nmlga mondotta Magyarország postoli királya és felséges családja hosszú és boldog életre, Ezután a zárdá közszeretben álló főnöke élteke legyelman Főpásztorunkat, — és így tovább fel lettek köszöntve a vendégek kiválóbb személyei. Ebéd után ő Ecellentiája tett szives látogatást a főpolgármesternél, dr K^{is} Adolf ügyvédnél és más előkelőbb családoknál. Ezek végeztével kellemes kirándulást tett kegyelman urunk dr Kein ügyvéd ur kitünően berendezett és művelt szőlőgyébe, hol felüldülve a tisztalég hatása alatt, estebédre emtent ügyvéd ur vendégszerető házához ment.

Másnap aug. 19. reggel 8 órákor indult el püspök uruk ő nmlga Medgyesről, hogy ennek filiális egyházát Somgyomot is főpásztori szeretettel meglátogassa. — E község Medgyesen felül a Küküllő jobb partján fekszik 1½ rányi távolságban. Lakói között majdnem egyenlő száman vannak magyarok, románok és szászok; valásra élvezve pedig a katolikosokon kívül három felekezetet vá, mindegyik külön templommal és lelkészszel. E szerensétken megoszlás közepett vallási tekintetben, — vigasztló jelenség még az, hogy e szegény községben a nemzetégi és felekezeti surlódásokat nem ismerik. — E napon egész lakosság — minden különbség nélkül — ünnepi zint öltve, talpon állott, hogy Erdély kegyelman püspöké illő tisztelettel fogadja. — Az utat, a mely az észeli váti állomásnál az országutról balra vezet a nagy Küküllőt Somgyomba, ez alkalomra a legjobb karba helyeztetet a járás tekintélyes szolgabirája, tkts. Derzsi Miklós ut ki e nap reggelén is előre emtent Somgyomba, hogy tt gondoskodjék a katolikus Főpásztor méltó elfogadásául. — O nmlga 10 óra felé érkezett meg e községbe, elynek szélén az ünnepélyesen kivonult lakosság nevébe t. cz. Papp Márton ur, a kath. hitközség áldozatra köz főgondnoka, községi nagy birtokos, őszinte

lelkes szavakban üdvözölte a várva-várt Főpásztor ő kegyelmességét. — Innen a felzöldágazott utcán végig, a község összes harangjainak zugása mellett, a kath. templom felé vonult az ő Excellentiáját kísérő néptömeg.

A templom ajtajánál ismét nt. Bóth Názár, mint a község administratora, üdvözölte s fogadta a hiveit kegyesen meglátogató főpásztor. A templomba bemenve — a szokott ima elvégzése és áldás után — ő nmlga azonnal csendes misét mondott. Szent mise végével ő exciája itt is szívet és lelket felemelő szt beszédet tartott Lebocsátkozva ugyan az egyszerű hivek feltező tehetségeihez, atyai szeretettel elmondja nekik, hogy miért jött hozzájuk, mit óhajt elérni főpásztori látogatásával az ő kedvelt k hiveinél. Kifejezést ad főpapi szíve azon hő ohájának s reményének, — miszerint az ő lelki gyermekei szivesen meghallgatják és állandóan megjegyzik azt, a mit nekik mond, s követni fogják amire kéri, buzdítja őket. Felkéri azért őket, hogy a templomlátogatásban legyenek szorgalmasak, buzgók, másoknak példát adók; mert csak ennek veszik maradandó hasznát, mind ez életben, mind ez életen tul. — Legyenek engedelmesek az Isten, egyház, haza és községük törvényei, rendeletei iránt. Igyekezzenek a vallásos, erkölcsös, mértékletes és becsületes életmódban kitünökké lenni, — hogy mig ezáltal főpásztori szívének kedves örömet szereznek, — addig jó hírnevüket is fenntartsák, jólétüket biztosítsák. — Mutassák ily módon ki azt, hogy háladosak tudnak lenni azon nagylelkű jötevők iránt, kiknek áldozatkészsége folytán azon nagy szerencsében részesülnek, miszerint diszes imaházzal bírnak, és a hetenként ide nagy fáradsággal kijáró szerzetes atyák által lelki oktatásban és vigasztalásban részesülhetnek.

A bérmálás szentségének áldásában 20-an részesültek. Ennek bevégzése után ünnepélyes processio kíséretében tkts Papp Márton uri házához ment ő nmlga, hol ismét kegyesen fogadta e község előjáróinak és a felekezetek lelkészeinek tisztelgéseit. — A jó magyaros ebéd alatt, melyet az érdemes főgondnok ur asztala nyújtott, vetélkedtek ő exciájának üdvözlésében a házi gazda és a felekezetek lelkészei. Kegyelman urunk minden pohárköszöntést szokott kegyességgel fogadott és mindegyikre kedélyesen válaszolva, közszeretetre, egyetértésre s igaz hazafiságra buzdított minden jelenlevő vendéget. Délután három órákor bucsut vett ő nmlga a háziur kedves családjától s a községek összegyült lakóitól és utra indult Segesvár felé.

A segesvári katolikus hivek szintén fényes előkészülettel várták közelgő kegyelman főpásztorunkat.

A város határszélén nagyuri gyülekezet várta ő nmlgának megérkezését. E fényes küldöttség élén állott gr. hallerkeői Haller Ferencz, a segesvári rom. kat. egyház n. é. főgondnoka, ki vallásos és hazafias beszéddel fogadta el a kath. hivek vigasztalására jöv főpásztor. — Ő nmlga szivesen megköszönte e nem várt szives fogadtatást, és a küldöttség minden egyes tagjával egy barátságos szót váltva, — a hosszú kocsisor a városba vonult. Ez ősi városnak nagy magaslaton fekvő várában, közel a kath. templomhoz, egy „Isten hozott“ felirással ellátott nagyszerű diszkapu körül állott a városnak színe-java. — Itt óriási éljenzések között üdvözölte ő nmlgát, tk. Peitsch

Gáspár az egyháztanács jegyzője és városi hivatalnok. — Innen a fehérbe öltözött lánykák által virágkoszorúkkal körülkerítve, és nagy népsokaságtól kísérve, Isten házába ment kegyelmes főpásztorunk. A templom ajtajánál ft. Weiss József helyi plebános ur megható ssavakban nyújtotta át az egyházi kulcsait kegyelmes főpásztorának és egyszermint azon imaszerű óhaját fejezte ki, hogy legyen ő exciájának rövid itt tartózkodása hieveire áldásos, főpásztori szívére pedig örömmel teljes. Ő nmlga kegyes válaszában épen ezen okból felhívja az elfogadó plebánost és a buzgó hiveket, hogy Isten oltára előtt leborulva kérjék az Istent ezen óhajott áldásnak elnyeréseért, ő is épen e czéliből adandja főpapi áldását.

Ezután megnyugvó szállására a plebániában fényesen, előkészített lakóházba tért be.

A fényesen sikerült elfogadás — és ő nmltgának a plebániái lakba való bevonulása után, itt is következtek az egyháztanács, megyei és városi hivatalos testületeinek, valamint egyeseknek tisztelgésai. — Itt láttuk az udvarhelymegyei espereskerület papságának két kiküldött tagát, nsgs és ft. Jung-Cseke Lajos kerületi főesperes, udvarhelyi plebános és nt. Varga Ferencz, székelykereszturi plebanos urakat, kik a kerületi papság nevében hódoltak kegyelmes Főpásztorunknak, és a következő ünnep szent miséje alatt assistáltak. Így tisztelgtek már előbb Kiskapuson nsgs és ft. Ninger Ignác főesperes, szebeni plebános és nsgs és ft. Roskoszmi Elek cz. kanonok, árvaintézeti igazgató urak, — ugyszintén Medgyesen ft. Agoston Lajos kükölköckerületi esperes, szőkefalvi plebános és nt. Veress Lajos kerélfőszentpali plebános urak.

Aug 20-án, első szent királyunk ünnepén, a segevari plebánia temploma sokkal kisebb volt annál, hogy befogadhassa volna az ünneplő népsokaságot. Legtöbben a templom előtt levő téren hallgatták a Főpásztorunk ő kegyelmessége által fényes segédlettel felajánlott szent misé áldozatot. — A templom belseje, — mely különben is nagyon szűk ténfogatú e virágzó egyházközség hieveinek számához képest, — túl volt töm e a megyei és városi hivatalok — a bérmandók — és ezek édes, meg leendő bérmaszülőinek sokaságától. — A szent misé végén a helyi buzgó plebános magyarul tartott e keűős ünnep egyházi és hazai tekintetben örökre nevezetes és áldásos emlékehez méltó szent beszédet. — Kiemelve azon nagy szerencsét, melyben hivei a főpásztori kegyes látogatás által részeseinek, áment szent István első apostoli királyunk dicső emlékének illő magasztalására. Fejegette a hit, remény és szeretet isteni erényeit, — szép vonásokban előadván, hogy mily magasztos példát hagyott hátra első szent királyunk ezen erények elsajátítására és ápolására. — Ő Excellens aja szintén először magyarul elvén tartotta főpásztori szent beszédét. — A plebános által előadott szép beszéd tárgyat, — a hit-, remény- szeretteiről, megragadván, ezen erényeknek lelkiileg kikerülhetlen szükségességét, a társadalom minden retegére kiható hasznosságát, rendező és fenntartó crejét — minden figyelmet lekötő ékesszólásával — bővebben kifejű, és ezen isteni erények buzgó gyakorlását minden hívének főpásztori szeretettel és apostoli tekintéllyel szívére köti. A hit, remény és szeretet létrchozzák a keresztény emberben az önmegtágadás erényét, mely szintén a ker. társadalomnak, a

házának egyik fenntartó erős oszlopa. — Csak az önmagukat megtágadni tudó keresztények és honfiak lesznek képesek áldozatot hozni Isten dicsőségére, a szentegyháznak és a háza oltáira. Az önmegtágadás erényének követségére a legszebb példákat találhatni a szt István dicső életében; de a legmagasztosabb példa erre nézve a sz. miseáldozatban van megörökítve. — Itt áldozza fel magát naponként a világ megváltója az emberiség földi balaóságáért, és örök üdvösségeért. E legszentebb áldozatot tehát minden katolikus hívő buzgósággal és szorgalommal látogassa, — hogy a mig itt halhatatlan lelkének örök üdvöt biztosít, addig a legdicsőbb isteni példán tanuljon önmagát megtágadván — a közügynek áldozni.

Ezután szól ő nmlga némétajku hieveihez. — Az előbbi magasztos oktatást röviden ismételvén, dicsérrőleg emelte ki a helybeli oltáregylet lelkes tagjainak azon buzgóságát és áldozatkészségét, a mely Isten házána meglepően gyönyörű felékesítésében nyilvánul. Buzdítja őket, hogy gyakorolják ezen szent ténykedéseiket a jövőben is hasonló dicséretreméltó lelkesedéssel, de a mig ez teszük, — ne feledkezzenek meg saját templomukról sem, — hanem ékesítgessék önmagukat is naponként a hit, remény és szeretet égi virágaival.

A bérmalás szentségét 206-nak adta fel kegyelmes főpásztorunk, — mely szent ténykedés végzése alatt — jóllehet, hogy a nagy embertömeg miatt még a szentélyben is alig lehetett mozogni, — a lelkes plebános gondos rendezése folytán a legszebb rend és pontosság uralkodott.

A fényes és nagy terítékű ebédet az egyháztanács adta a plebániái lakban. A nagyszámu vendégkoszoruban ő exciája közelében voltak gr. Haller Ferencz főgondnok, a megye alispánja br. Gamera, br. Szentkereszt Pál és még több előkelő hivatalnokok. Az első pohár köszöntőt itt is ő nmlga tartotta szt Istvánnak dicső ői ő kösére, apostoli királyunk ő felségére. Ő nmlgát lelkes szavakban üdvözölte a helyi plebános. A mindig vig kedélyű és mégis komoly kerületi főesperes ur felkészítötte gr. Haller Ferencz főgondnokot. stb. stb. Ebéd után kísétakocsizott ő excellentiája a környékre, és utjában meglátogatta gr. Haller Ferencz, br. Gamera s br. Szentkeresztii főurak családjait.

(Folyt. köv.)

— **Nyilvános számadás.** A nagy-szebeni kir. kath. Terézvárház templomában felállítandó új orona alapjának javára kibocsátott gyűjtővek közül eddig a következők érkeztek be:

1. A 6-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Méltóságos Páll Sándor kir. tanácsos és főigazgató ur. Adakozó: Gyűjtő a naza részéről 10 frt.

2. 21-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Lukács Sándor. Adakozók Gyűjtő maga részéről 1 frt. Jánosi Péter 1 frt. GálJános 50 kr. összesen 2 frt 50 kr.

3. 22-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Píring József. Adakozó Gyűjtő saját részéről 2 frt, összesen 2 frt.

4. 20-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Szemerjai Károly. Adakozók: Szemerjai K. 2 frt. Szőcs Miklós 2 frt, összesen 4 frt.

5. 34-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Burnász János. Adakozók:

Burnász J. 1 frt. Blasek János 1 frt, Kabos Bálint 1 frt. Elekes Bálint 1 frt. Biró József 1 frt. Benkő Gábor 1 frt. Vutskits György 1 frt. Pap János 1 frt. Fomeg Béla 1 frt. Jankó András 1 frt. összesen 10 frt.

6. 11-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Csiszár József. Adakozók: Elekes András 1 frt. id. Jánosi László 1 frt. Csiszár József 1 frt. összesen 3 frt.

7. 27-ik sz. gy. i. Gyűjtő: Fazakas Gyula. Adakoztak: Fazakas Gyuláné 1 frt. Kovács Miklós 50 kr. Bőjthe Ignác 30 kr. Kolbász József 1 frt. Weisz Mendel 50 kr. Berkovics Abrahám 50 kr. Jánosi László 1 frt. Véri Sándor 50 kr. Kolbász Lajosné 50 kr. Prékup Aurelné 50 kr. Papp M. 50 kr. H. E. 30 kr. Kolbász János 30 kr. Likó Kanutné 1 frt. V. Victoria 50 kr. Fazakas Gyula 50 kr. Fazakas Arpád 25 kr. Fazakas Géza 25 kr. Fazakas Béla 20 kr. Varó Lajos 20 kr. Sándor Imre 1 frt. Gidófalvi Bálint 20 kr. Valya Péter 50 kr. Kutas Sándor 50 kr. Simon Lajos 1 frt. Simon Albert 50 kr. Ajtai Péter 1 frt. Bőjth Etelka 20 kr. összesen 15 frt 20 kr.

Ezeket kívül adakoztak: egy hálás növendék 30 frt Glaser Károly 50 frt, a külvárosi rom.kath. egyháztanács az orgona alap javára 1885. április 7-én a kir. kath. Terézvárházban rendezett hangverseny tiszta jövedelmét 60 frtot. Főösszeg: 186 frt 70 kr.

Fogadják úgy a gyűjtők szíves fáradozásaiért, mint az adakozók kegyes adományaiért legforróbb köszönetünket. Nagyszében, 1885 szeptember 16-án.

Roszkosni Elek,
teréz-árvaházi igazgató.

Gidófalvy Géza,
statusgyűlési követ az árvaház volt növendéke.

IRODALOM

— „**Jó könyvek.**“ Az e czimen megjelenő irod. vállalatból újabb nyolcz füzetet vettünk. — Jókai, midőn a „Jó könyvek“ keletkezésének idejében s ebben az ügyben az írók enquetteiroztak, rámutatott a gyűlésterem hatalmas zöld asztalára, mondván: „Urak, mindaddig él és virágzik a régi ponyva, míg ezt az asztalt tele nem rakhatjuk olyan ponyva irodalmi termékekkel, melyeket mi irunk. De mi is nagyobb buzgalommal, mint bármi mást. Nos, az ujonnan megjelent nyolcz füzet, ha csak egy kis csücskét is annak a nagy asztalnak, de becsülettel földi be. Komoly és öntudatos munka mindegyik. Az egész csoportban pedig tervszerűség nyilatkozik. — P. Szahmáry Károly — a vállalat szerkesztője — pl. a népben nagyon is elterjedt „csunya száját“ veszi tollára. Beszél az „istenkáromló Kurucz Péterről, aki addig kívánja, élébe üssön le a villám, — míg le is üt és le is üti. — Nemrég elhunyt jelesünk Tóth Endre utolsó munkáját, szép költői népies elbeszélését „Bokor Erzi történetét“ tartalmazza a csoport második füzete. — Szabó Endre, — kinek igazi hivatása van dalos magyar krónikák írására — „Szilágyi és Hajmási“ történetét dolgozza fel ékes és népies rigmusokban. — Gabányi „A roszt asszony“ című művészi, de a nép inye szerint való verses elbeszélésben nagy morális mag van. — Vékony Antal „A kincskeresők“ -ében, versben, Mayer Miksa „Elvitte az ördög“ című elbeszélésében prozában beszél el a nép hangján a népek tanulságos és érdekes történetet. László Mihály „A pokol tor-

kában“ című hosszabb elbeszélése a csoport utolsó előtti kiadványa, érdekesség és morál dolgában a jobbak közé tartozik ez is. — „A nagy gróf komája“ Tolnai Lajos elbeszélése az utolsó ebben a sorozatban. Ebből a rövidke ismertetésből is látható, hogy úgy a „Jó könyvek“ szerkesztősége, mint a kiadóhivatala azon van, mikép jobb íróink által, öntudatos és czélszerű tervszerint küzdjön a léha és ártalmas ponyva ellen. De eme küzdelmében számol a művelt magyar közönség pártolására, hogy a „Jó könyvek“ jól legyenek megírva és helyes irányban terjesztve magára vállalta, s meg is felel adott programjának, de maga nem tehet mindent, a vállalat rohamos nagyobbsszerű elterjesztésében segédkezésre hívja fel a művelt magyar közönség hivatott részét. S ép ezen czélból ezennel felkéri mindazokat, kik e vállalat iránt érdeklődnek forduljanak a kiadóhivatalhoz (Váci utca 11. sz.) és a „Jó könyvek“ prospectusa és jegyzéke, valamint egy füzete is ingyen és bérmentve fog címükre megküldeni

— A csiksomlyói r. k. tanítóképzede **értesítője** az 1884-ik évre — 5 tanévről. Közli Földes József igazgató. — Tartalma: Általános áttekintés. — A tanterv vázlata. — Tanári kar. — A taneszközök gyarapodása. — Tanulók statisztikája és névsora. — A vizsgálat eredménye. — Értésítés. — A tanári személyzet 6 tagból állott. — A tanulók száma 36 volt s ezek közül vizsgálatra jelentkezett 20, ezek közül másodsor állott vizsgálatot egy tárgyból 1, minden tantárgyból 1 jelölt. Tanítói oklevelet nyert 19, ujrakészülésre utasítottat 1, kitűnőleg képesítettet 1, jelesen 1, jól 14, elégségesen 3.

— Megrendelési felhívás ily című munkára: „**A Megváltó**“ irta; dr. Buza Sándor. Az egyházi irodalom szent köteletségének ismeri isteni Megváltónk életét, tevékenységét különböző alakban feltüntetni. — Némelyek e csodálatos és szentséges életet a költészet remek alkotásaiban mutatták be a világnak, mások a nép nyelvén nemes egyszerűségével tárták azt föl előttünk. — Magyar irodalmunk is fényes nevű költőkkel és írókkal dicsekszik, kik az evangéliumi igazságoktól ihletet nyerve, magasztosan irtak az isteni üdvözítő életéből egyes részleteket. Szerény munkám a Megváltó egész szent életét az evangélium szövege szerint egyszerű, szemléltető alakban, népies, alexandrin sorokban adja elő, mindenütt feltüntetve a Megváltó szent tanítását, példabeszédeit és üdvözítő tevékenységét. Hogy pedig célozmat annál sikeresebben elérjem, a főbb jeleneteket a szövegbe nyomott 27 bibliai képpel világítottam meg. A 22 ivre terjedő munka ára díszes vászonkötésben 1 frt 30 kr. Szatmár, 1885. szeptember 1. dr. Buza Sándor.

— Megjelent és beküldetett: „**Népiskolai hitelemzéstán**“ a katolikus lelkészek, hitelemzők, tanítók s nevelők, ugyszintén növendékpapok s tanítójelöltek használatára. — Irtta s kiadta Fonyó Pál. — Kalocsán, 1885. Szerző saájája és kiadása. A mű két részre oszlik, ugymint az általános vagy generális, és a részletes vagy specialis hitelemzéstánra. Az első vagy általános rész a vallás, vallásosság és vallásoktatás szükségességének beigazolása után szól: a) hitelemzés kezelőjéről, annak tulajdonairól; teendőiről, s a szülők és tanhatóságok közreműködéséről; b) a hitelemzés alanyjáról, a gyermekismeret fontosságáról s az alaki képzés feltételeiről; c) a hitelemzés anyagáról, tantervéről s a részletes és helyi tantervek készítéséről; d) a hitelemzés kezeléséről, az idevágó tanítástani elvekről s a

hitelemzés kidolgozásának és előadásának feltételeiről. — **A II.** vagy különös rész ismerteti: 1) a bibliai történet kezelésére vonatkozó szabályokat; 2) a katekizmus feldolgozását illető részletes módszertani elveket; 3) a szertartásokat és ünnepek ismertetésének terjedelmét, beosztását s módszertanát; 4) az egyháztörténet tanításának jelentőségét, tananyagát, feltagolását és feldolgozását; 5) a kereszteni hitélet gyakorlásának jelentőségét, s részletesen az imádság betanítására, az isteni tisztelet látogatására, a szentségekhez való járulásra, egyes erények gyakorlására, s egyes bűnök kerülésére és orvoslására vonatkozó nevelés- tanítástani elveket és szabályokat. — Záradékul a függelék adja a hitelemzés rövid történetét, az egy és két tanítóval-bíró népiskolák részletes hitelemzési tantervét, ugy szintén hoz 17 kidolgozott minta hitelemzést a biblia, katekizmus, szertartások, egyháztörténet, bibliai képismertetés stb. köréből. A mű 20 köznépszerűségi ivre terjed, megrendelési ára 1 frt 40 kr, tanítófeljölteknek 1 frt 20 kr. Könyvtárak és tanintézetek nagyobb megrendelésnél 20% leengedésben részesülnek.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **A Statusgyűlés.** Ez idei Statusgyűlésünk élénkségében nagyban fog kimagaslani az eddigiéek fölött: erre enged következtetni úgy a tárgysorozatban már felöltet igen nagy fontossága ügyek minél üdvösebb elintézése, mint az igazgatótanácsi jelentésben olvasható tanácsai és az azok alapján kelt bizottsági messzekiható indítványok egész sorozata, melyek közül szembeötlőleg emelkednek ki a megvásárolt radnóthi uradalom kezelésére és a jóságigazgatóság felállítására vonatkozó indítványok — Az esperes-kerületenként kiküldött, ugynevezett kepe-bizottságok, mit. Gecző János kir. tábl. alelnök meghívása folytán, már f. hó 19 én délután összeülendének tanácskozásra, hogy egy egyöntetű indítvánnyal lépessenek a Statusgyűlés elé.

— **Személyzetiek.** Csiki János volt apanagyfalusi lelkész Zalathnára plébánosnak helyeztetett át; Gecző György udvarhelyi segédlelkész apanagyfalusi lelkésznek, Kalit Ferencz cs.-csatószegei segédlelkész viczei lelkésznek nevezettek ki; Süller István gy. dítrói segédlelkész hasonló minőségben Cs. Csatószegre helyeztetett át, Kádár József ujjap Sz. Udvarhelyre és Bordeaux Olivér Gy.-Ditróba segédlelkésznek nevezettek ki.

— **Jótekonyság.** Püspök urunk ó nagyméltósága — miként a jelen évi Statusgyűlés elé terjesztett igazgatótanácsi jelentésben olvassuk, a lefolyt évben is elemi iskolai czélokra **9051 frt 60 krt.** 22 szegény gyermek tartására **2009 frtot**, összesen tehát **11,060 frt 60 krt** méltóztatott nagylelkűen áldozni: továbbá közelebből a budapesti Mária-Dorottya Egyletnek 25 frtot, a dubovai iskolának 10 frtot a szepesváraljai szerzetesek temploma kijavítására 10 frtot, az érsekújvári toronyépítésre 10 frtot, a csíksomlyói tanítóképzés értesítőjének kinyomtatására 23 frt 20 krt., a kisköpusi iskolának 50 ft, a téri lelkésznek 20 frt; papnövédeknek tandíj és segélyre 74 frt. kisebb segélyezésekre 160 frtot kegyeskedett adományozni; a harasztói iskolai tanzerekkel ellátni, a viagardi templom számára 180 frton egy szép nagy harangot öntetni méltóztatott.

— **Főpászor körlevél.** Hálás köszönettel vetjük az ez idei II. számú püspöki körlevelet, melyben az október hóra, mint a Rózsafüzér tiszteletére szentelt hónap megszentelésére vonatkozó pápai decretumon kívül a

közelebb elhunyt egyházm. papok emléke ajalltatik az egyházm. papság figyelmébe; végül közöltetik a pénzügyi biztosítási műveletekre vonatkozó ministeri engedményes rendelet.

— **Tudomásul.** Örömmel hozzuk t. olvasóink tudomására, hogy társulatunk jelen pénzügyi miseriai mellett is, püspök ur ó nagyméltóságának nagylelkű áldozatkészsége folytán lehetségessé vált, hogy a jelen Statusgyűlés lefolyásáról is, miként az előbbi években, részletes és kimerítő tudósítást adhassunk és pedig lehetőleg frissiben; miertis e czélból lapunk legközelebbi rendes számkét rendkívüli szám fogja megelőzni. Fiúi hála és hódolatteljes köszönet ezért a bőkezű Maecenasnak!

— **Pályázat.** A csöbi r. k. kántortanítói állomásra ezen pályázat hirdették, a mely állomással a következő járadóságok vannak összekötve: 1-6r. Egyszerű ház két lakrészszel, használható istálló és cséplőcsűr, 428 öl házi kerttel. 2. 2 hold 068 öl szántó, és 3. hold 235 öl kaszáló (minden évben kétszer kaszálható) 3. 32 kalangya buza és 32 kalangya zab. 4. 24 véka szemes törökbuza kepe. 5. 26 véka szemes törökbuza a takarékmagtárból, mely évenként szaporodik, 6. Tandíjczímen a hivatól 20 frt. 7. 2 öl keménytűzi fa. 8. Stóla és ospora mintegy 20 frt. Pályázók fekéretnek, tanképesítési, erkölcsi, esetleg szolgálati bizonyítványaik alattirtohoz folyó év október 10-ig küldjék be, és ezen idő alatt próbára személyesen jelenjenek meg. Borsos, 1886. szeptember 15 én (u. p. Nagy-Kend) **Puskás Alajos**, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A baróthi rom. kath. tanítónői állomásra pályázat nyitattik. Évi jövedelme: 300 frt és szállás. Végleges kinevezés csak egy sikeresen eltöltött év után nyerhető Pályázni kívánók kellően felszerelt folyamodványaik október 10-ig alólirtohoz nyujtsák be. Baróth, 1885. szeptember 8-án. **Incze István**, plebános iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** Az egreskői r. kath. kántortanítói állomásra, mely György Fülöp elhalálózásával üresedésbe jöven, ezen pályázat hirdették. Ezen állomás évi jövedelmeit képezik: Kepe 10 kalangya ős, 50 véka csős törökbuza, a magtárból 15 véka csős törökbuza, szántó 1 hold 350 négyszög öl, kaszáló 1238 négyszög öl, legelő 4 hold, a balavásári határon 1318 négyszög öl szántó, a kelemenleki udvarból 6 véka ős, 6 véka tavaszgabona, és 12 frt készpéz, szentmise alapítványból 27 frt 58 kr, a nmlg püspök urtól segédkép 50 frt, stólaréből 10 frt egy öl tűzifa, két szobából álló lakás, egy kis veteményeskert, csűr, istálló. Pályázni kívánók tanképesítő oklevéllel felszerelt folyamodványaikat folyó év október 15-ig alólirtohoz nyujtsák be. Egrest, 1885. szeptember 9 én. Szánthó Viktor, isk. széki elnök.

Christóf Ferencz-féle

szobapadozat-fényezés

máz lak

szagtalan és gyorsan szárad

Praktikus sajátságánál fogva és egyszerű kezelésmódja miatt igen alkalmas a szobapadozatok befestésére és lakirozására. Mindenki maga kezelheti.

4-6

Próbák és használati utasítást nyerni **Christoph Ferencz raktáraiban Berlinben és Prágában.**

Videki raktárai Gyulafehérvárt, Nagyszomben és Kolozsvárt. Id. Misselbacher J. B-nél.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajtaján Gyulafehérvárt.